

Jakobus 4: 11-17

Die eerste verzen die we zojuist hebben gelezen horen duidelijk bij het voorgaande. Daar ging het over de onderlinge strijd die er in de gemeente plaatsvond. Die strijd ging blijkbaar gepaard met kwaadsprekerij. Jakobus noemt kwaadsprekerij 'het oordelen van de wet'. Kwaadsprekerij gaat in tegen het grote gebod van God: Hem liefhebben boven alles en je naaste liefhebben als jezelf. Ook in vorige hoofdstukken heeft Jakobus het al uitgebreid gehad over de zonde van de tong. Wie in zijn spreken niet struikelt is een volmaakt man (3:2).

Deze keer wil ik vooral stil staan bij die tweede perikoop waar de bijbelvertalers boven hebben gezet 'het voorbehoud van Jakobus'.

Planning is aan de orde van de dag. Ieder mens weet er van. Het bedrijfsleven kan niet zonder. Maar ook in de gemeente doen we aan ... planning. Zonder planning is er in onze samenleving geen efficiënt werken mogelijk. Natuurlijk valt daar geen kwaad woord over te zeggen. Tenslotte heeft de Here God ons niet voor niets een gezond verstand gegeven.

Alleen ... Zoals aan zoveel goede dingen ... kleven er ook aan ons plannen gevaarlijke kanten. 'Wij zullen dit en wij zullen dat.' 'Volgend jaar om deze tijd zijn we getrouwd.' 'Volgende maand komen we op je verjaardag.' 'Zeg, ik kom vanavond om halfzes thuis, kunnen we dan meteen eten?'

Hoe gemakkelijk komt al ons menselijk gedoe tot zelf-over-schatting van de mens. Wij zullen zoveel! Maar waar blijft het 'DV'? Het Deo Volente: het 'Zo de HERE wil'? O ja, vroeger stond het nog op elke trouwkaart en op elke aankondiging van dit of dat. 'Bij leven en welzijn.' Daarvoor vraagt Jakobus, de apostel, onze aandacht. Tweeduizend jaar geleden waarschuwde hij al mensen die zeiden: "Vandaag of morgen gaan wij op reis naar die en die stad, wij zullen er een jaar doorbrengen." Maar ze weten niet eens hoe hun leven morgen zal zijn.

In Jakobus 4 komen we mensen tegen - handelaren, kooplui - die hun plannen gemaakt en klaar staan om ze uit te voeren. Ze zullen dit ... en ze zullen dat! Het gaat hen om het maken van winst. Om het verdienen van een meer dan een dik belegde boterham. Jakobus richt zich dus in de eerste plaats tot deze kooplui met hun grootse plannen en hun streven naar steeds meer en meer. Nu moet je je eens indenken hoe dat in die tijd er aan toe ging. Snelle schepen kende men niet. Geen auto's, geen treinen of vliegtuigen. Als je als koopman, als handelaar, op reis ging

dan was je zo een jaar lang van huis. Die handelsjongens trokken met hun koopwaar naar het westen. Naar grote havensteden als Korinthe, Athene, Rome. Ze keerden pas weer naar huis terug als ze hun koopwaar hadden verkocht. Zulk soort handelaren heeft Jacobus op het oog. Zij waren blijkbaar lid van de gemeenten waarheen hij zijn rondzendbrief stuurt.

'Het zijn praatjesmakers, grootsprekers, mensen met een grote bluf', schrijft Jacobus. "Vandaag of morgen gaan wij op reis naar die en die stad, wij zullen er een jaar doorbrengen, zaken doen en ... winst maken." Ze weten blijkbaar precies hoe ze het jaar dat voor hen ligt ... zullen doorbrengen. Ze zullen dit ... ze zullen dat. Ze weten ook al hoe hun zaken in dat jaar zullen verlopen: 'Want, zeggen ze, we zullen winst maken.' Ze rekenen mét en vóór zichzelf. Maar ... ze rekenen niet met de Here God! 'Wij zullen dit ... wij zullen dat!'

Wie herkent hierin niet iets van zichzelf? Wij maken toch ook onze plannen? Hoe dan? We maken studieplannen. Plannen onze carrière. Plannen onze toekomst. We maken plannen voor de bouw of de verbouw van ons huis. En we plannen onze vakantie-reis. Allemaal plannen. Nu wil ik niet zeggen dat dat verkeerd is. Het is zelfs goed om plannen te maken, strategieën en beleid. En het is niet verkeerd om een doel voor ogen te hebben waar je naar toe leeft. Maar ... en daar gaat het hem nou net om ... daar zit 'm nou net de kneep ...Hóe maken wij onze plannen? Want plannen maken - schrijft Jacobus - dat kun je op twee manieren doen: zónder God en mét God!

Waarin zit 'm nou het verschil? Het verschil zit al in de woorden die we gebruiken. Wanneer je plannen maakt zónder God dat moet je je kunnen herkennen in woorden als: 'ik zal, ik wil, ik moet'. Het zijn van die uitdrukkingen die niets naar Boven open laten. 'Zó zal het, zo wíl ik het, zo móet het ... als ík het wil!' Daar moet niemand aankomen. Ook de Here God niet!

Zoals in die gelijkenis van de rijke dwaas die Lucas optekende uit de mond van Jezus. Hij is in grote verlegenheid gebracht. Het is een uitzonderlijk jaar geweest. Het koren staat met dikke rijpe aren op de halmen. En binnenkort moet er geoogst worden. De knechten staan al klaar om de oogst binnen te halen. Maar ja ... waar láát je dat allemaal. De rijke dwaas zit met een luxe-probleem. Hij weet niet goed wat hij zal doen: "En hij overlegde bij zichzelf en zeide: Wat moet ik doen, want ik heb geen ruimte om mijn vruchten te bergen." "Dit zal ik doen; ik zal mijn schuren afbreken en grotere bouwen om mijn goederen daarin op te slaan!" Jezus noemt

deze mens ... "dwaas". Hij leeft voor ... steeds méér en méér en méér. En hij leeft niet meer ... voor God. God komt in zijn planning niet meer voor. En daarom heet hij: Dwaas!

Je kunt ook plannen maken die rekening wel houden met de Here God. Dan neem je woorden in de mond als: 'ik hoop, ik verwacht, ik vertrouw!' Zeker, daar klinkt iets in van onzekerheid. Zo van: ik laat nog een mogelijkheid open. Maar dan is die mogelijkheid wel ... de Here God.

Met je 'ik hoop, ik verwacht, ik vertrouw' trek je jezelf een stapje terug, behoud je je wat vóór, spreek je met Jacobus van een 'voorbehoud': D.V. Deo Volente - zo God wil! Niet: 'zo ík wil!' Dat is het Deo Volente, het voorbehoud, waar Jacobus van spreekt.

Daarin zit nu het verschil met mensen die zichzelf graag op de voorgrond plaatsen. Die zichzelf zo erg belangrijk vinden. Die met God - in hun leven en in hun werken - eigenlijk geen rekening willen houden. De zelfverheffers, de ego-centristen, de dwazen die denken in zichzelf rijk te kunnen zijn. Nu laten Jezus en Jacobus dit soort mensen op een gevoelige manier zien dat je wel alles kunt plannen en voor elkaar kunt maken ... maar dat je nou net niet over datgene kunt beschikken waar God de beschikking over heeft. 'Je kunt - zegt Jezus - over een heleboel dingen beschikken, maar over je léven nu net even niet. Over je léven heeft God de beschikking.'

Je weet niet eens hoe mórgen je leven zal zijn.'

Als je plannen hebt gemaakt waarin je een plaats hebt gegeven aan het Deo Volente ... dan hou je altijd een nieuwe mogelijkheid naar de toekomst over. Als je God bij je leven betreft dan kies je voor kwetsbaarheid omdat je iemand anders laat meespreken. Omdat je het laatste woord aan God geeft. 'Leef, schrijft Jacobus, bij de dag! Dat kun je van oude mensen goed leren.

We mogen leven, werken en geloven in de wetenschap: mijn tijden zijn in Gods hand. Zo kan ik spreken over morgen en over overmorgen. Dan kan ik plannen maken voor de toekomst. Als ik wil grootspreken, dan spreek ik van die grote en machtige God. Die Vader in de hemel, die deze aarde en mijn leven in Zijn hand heeft. Amen.